

Vilhelmina kommun

Rektorn vid Malgomajskolan

per.lindberg@vilhelmina.se

Beslut för gymnasieskola med särskoleelever

efter tillsyn av Malgomajskolan
i Vilhelmina

Tillsyn av Malgomajskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vilhelmina under Våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Malgomajskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 27 mars 2012 och den 29 mars 2012.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens bedömning är att Malgomajskolans resultat väsentligt måste förbättras. Trenden är nedåtgående och har varit så under flera år. Av de elever som lämnade gymnasieskolan med fullständigt slutbetyg år 2011 var bara varannan behörig till högskola. Den genomsnittliga betygspoängen var 10,9 att jämföra med rikets 14,1.

Skolans nya ledningsgrupp har tagit initiativ till ett utvecklingsarbete, där målet är att resultaten ska förbättras. För att lyckas menar de att alla i skolan måste arbeta mycket för att ändra många elevers attityder till studier och utbildning, höja förväntningarna, skapa större utmaningar och ge eleverna mera möjligheter att medverka och ha inflytande över sin utbildning och det som händer i skolan. Utvecklingsarbetet innefattar även gymnasiesärskolans verksamhet där skolledningen tillsammans med personalen har tagit krafttag för att förbättra kvalitet och kontinuitet. Skolinspektionen ser positivt på skolans utvecklingsarbete.

För att eleverna ska kunna medverka och ha inflytande över arbetet i skolan är det viktigt att de mål och krav som gäller för utbildningen är kända.

Skolinspektionens bedömning är att eleverna endast i liten utsträckning är väl informerade om de mål och kunskapskrav som gäller för utbildningen och de respektive kurserna, även om det också finns undantag. Skolan måste se till att eleverna informeras om utbildningens mål och krav på ett tydligt sätt.

Personal och elever framhåller i intervjuer att det råder ett gott arbetsklimat och att förhållningssättet i de flesta fall är respektfullt mellan elever och mellan elever och personal. I intervjuer framkommer dock även att en del incidenter har inträffat mellan olika elevgrupper på skolan, men att skolan har reagerat och vidtagit åtgärder för att förhindra liknande händelser. Skolan har under de senaste månaderna utvecklat ett omfattande värdegrundsarbete som går under namnet Livskraft, där personal och elever deltar med stort engagemang. Skolinspektionen vill också betona vikten av att de förebyggande insatserna kopplas till de behov som är aktuella. Rektorn och kommunen måste se till att

skolans plan mot kränkande behandling motsvarar de krav som författningarna ställer.

Den nya skolledningen har initierat ett arbete för att skapa en tydlig struktur och systematik i kvalitetsarbetet. Skolledningen har sjösatt ett antal arbetsgrupper som på olika sätt ska bidra till skolans vision att bli "Lapplands bästa gymnasium" – det innefattar ett kvalitetssäkringssystem där resultat av undervisning och värdegrundsarbete utgör grunden och där insatserna tydligt kopplas till utbildningens mål och krav. Det gäller för gymnasieskolan såväl som för gymnasiesärskolan. Ännu finns dock inte kvalitetsarbetet dokumenterat.

Även arbetet med särskilt stöd är föremål för ett utvecklingsarbete på skolan. I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av dokument som visar hur skolan arbetar för struktur och systematik i arbetet med särskilt stöd och utformningen av åtgärdsprogram. Mot bakgrund av den nedåtgående resultat-trenden är det viktigt att skolan fortsätter sina ansträngningar för att skapa tydliga rutiner och systematik i arbetet med särskilt stöd.

Skolinspektionen konstaterar att den nya skolledningen på kort tid har åstadkommit mycket för att utveckla Malgomajskolans verksamhet och kvalitet. Man har skapat tydliga strukturer och rutiner för kvalitetsarbetet, arbetet med särskilt stöd och värdegrund. Utöver detta lyfts i samtliga intervjuer den framtidstro, engagemang och handlingskraft som den nya skolledningen visar och som framhålls som inspirerande av både elever och personal.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Malgomajskolan i Vilhelmina måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vilhelmina kommun att **senast den 2012-09-17** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande.

Rektorn och lärarna klargör inte alltid för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att utbildningens och kursernas mål och kunskapskrav blir tydliga för eleverna (4 kap. 14 § skollagen samt Lgy 11,1 och Lpf 94 Skolans värdegrund och uppgifter).

Trygghet och studiero.

Skolans ordningsregler är inte utarbetade under medverkan av eleverna.

Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna är med i utarbetandet av skolans ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).
- Se till att skolans plan mot kränkande behandling motsvarar författningarnas krav (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. Åtgärdsprogrammen motsvarar inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att elever som är i behov av det får studiehandledning på sitt modersmål (9 kap. 9 § gymnasieförordningen).
- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Erbjudande av utbildning.

Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Erbjudande av utbildning.

I detta ingår att:

- Se till att erbjuda modersmålsundervisning till elever med annat modersmål än svenska (15 kap. 19 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska Ni **senast den 2012-09-17** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Skolans kvalitetsarbete är inte dokumenterat.

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande.

Bedömning:

Rektorn och lärarna klargör inte alltid för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har.

Motivering:

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna informeras om huvuddragen i vad som gäller för utbildningen samt även om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. Eleverna ska ha möjlighet att utöva inflytande på utbildningen och ta ansvar för sina studieresultat. Det förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom de rättigheter och skyldigheter som eleverna har.

I intervjuer med elever och personal framgår att det vid skolan finns utmärkta exempel på att lärare ger eleverna god information om utbildningens och kursplanernas mål och kunskapskrav. Den dominerande bilden är dock att eleverna i liten utsträckning är väl informerade om de mål och kunskapskrav som gäller för utbildningen och de respektive kurserna. Det vanliga är att lärarna informerar kortfattat om mål och kunskapskrav i början av respektive kurs, men det hör till ovanligheterna att lärarna under kursernas gång återknyter till och tydliggör målformuleringar och kunskapskrav. Elever uttrycker i intervjuer att detta kan vara svårt att förstå, vilket tyder på att lärarna inte i tillräckligt hög grad lyckas tydliggöra utbildningens mål och krav för eleverna.

Författning:

4 kap. 14 § andra stycket skollagen samt Lgy 11,1 och Lpf 94 Skolans värdegrund och uppgifter.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero.

Bedömning:

Skolans ordningsregler är inte utarbetade under medverkan av eleverna.

Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas ordningsregler som är utarbetade under medverkan av eleverna. Ordningsreglerna ska följas upp på varje skolenhet och beslutas av rektorn. På Majgomajskolan finns ordningsregler framtagna. Det framgår dock i intervjuer med både elever och personal att elever inte har varit med och utarbetat dem, vilket är ett krav enligt skollagen. Enligt rektorn har, vid tidpunkten för Skolinspektionens besök, ett arbete påbörjats med elevrådet för att eleverna ska bli delaktiga i utarbetandet av ordningsreglerna.

Vidare ska det, enligt skollagen, vid varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling. Den ska utarbetas på nytt varje år och i det arbetet ska eleverna finnas med. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skrivningarna ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolan och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete och komma tillrätta med missförhållanden. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska också finnas med i efterkommande års plan.

Vid Malgomajskolan finns en plan mot kränkande behandling framtagen. Den motsvarar lagens krav i vissa avseenden, dock inte i alla. Det syns inte att den utgår ifrån en kartläggning av den aktuella situationen på skolan och de åtgärder som planeras är inte konkreta utan av mer allmängiltig karaktär. Det framgår inte heller att planen också omfattar gymnasiesärskolans verksamhet. Av skrivningarna i planen framgår att den endast revideras vid behov. I intervjuer med elever och personal framgår att eleverna inte har varit med i utarbetandet av den aktuella planen. I intervjuerna framgår dock att den nya skolledningen har initierat ett omfattande arbete för att skapa en struktur för allas engagemang i värdegrundsarbetet. Där är framtagandet av en plan mot kränkande behandling en viktig del, inte minst mot bakgrund av att det har förekommit incidenter mellan olika grupper av elever.

Författning:

5 kap. 5 § och 6 kap. 8 § skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. Åtgärdsprogrammen motsvarar inte författningarnas krav.

Motivering:

På Malgomajskolan finns elever med annat modersmål än svenska. Enligt gymnasieförordningen har de rätt att få studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det. Det erbjuds inte vid skolan.

Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen framgår att arbetet med särskilt stöd vid Malgomajskolan inte fullt ut motsvarar de krav som författningarna ställer. Detta påtalades vid Skolverkets inspektion av skolan 2008 och av dokumentationen att döma kvarstår delar av de brister som då identifierades. Där framgår att beslut om åtgärdsprogram inte alltid har föregåtts av en rektorsinitierad utredning och att det inte finns en tydlig arbetsgång i arbetet med särskilt stöd. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid tydligt vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses eller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I samband med det aktuella besöket vid skolan har dock Skolinspektionen fått ta del av dokument som visar hur skolan från och med innevarande termin har skapat struktur i arbetet med särskilt stöd samt i utarbetande och utformning av åtgärdsprogram. Den nya skolledningen har varit drivande i det arbetet och personalen uttrycker sig i mycket positiva ordalag om hur systematiskt arbetet har blivit.

Skolinspektionen bedömer att den arbetsgång som skolledningen presenterar motsvarar de krav författningarna ställer. Likaså är det Skolinspektionens bedömning att de underlag för utformning av åtgärdsprogram som skolledningen tagit fram sannolikt kommer att leda till att de åtgärdsprogram som framledes utformas kommer att vara effektiva hjälpmedel för att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Ett effektivt arbete med särskilt stöd är en viktig del i skolans strävan att ge alla elever möjligheter att nå målen för utbildningen. Mot bakgrund av den nedåtgående resultattrenden är det viktigt att skolan fortsätter sina ansträngningar för att skapa tydliga rutiner och systematik i arbetet med särskilt stöd.

Författning:

9 kap 9 § 2010 års gymnasieförordning/8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning/
5 kap. 11 § 1994 års gymnasiesärskoleförordning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning.**Bedömning:**

Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen ska en elev med annat modersmål än svenska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk. På Malgomajskolan finns många elever med annat modersmål än svenska. I intervjuer framkommer att skolan inte erbjuder dessa elever modersmålsundervisning, med förklaringen att det är svårt att hitta lärare med rätt kompetens. Skolinspektionens bedömning är att skolan måste se till att erbjuda modersmålsundervisning till elever med annat modersmål än svenska och att kommunen måste öka sina ansträngningar för att rekrytera lärare med rätt kompetens.

Författning:

15 kap 19 § skollagen

Anmärkning:**Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen****Bedömning:**

Skolans kvalitetsarbete är inte dokumenterat.

Motivering:

Enligt skollagen ska skolans kvalitetsarbete dokumenteras. Vid tidpunkten för tillsynen fanns vid Malgomajskolan ingen skriftlig dokumentation av skolans kvalitetsarbete.

Den nya skolledningen har dock initierat ett arbete för att skapa en tydlig struktur och systematik i kvalitetsarbetet och kan vid besöksstillfället presentera en genomarbetad verksamhetsplan med en tydlig arbetsgång för skolans utvecklingsarbete. Skolledningen har sätts olika arbetsgrupper som på olika sätt ska bidra till skolans vision att bli "Lapplands bästa gymnasium" – det innefattar ett kvalitetssäkringssystem där resultat av undervisning och värdegrundarbete utgör grunden och insatserna tydligt kopplas till utbildningens mål och krav. Det gäller för såväl gymnasieskolan som för gymnasiesärskolan. Enligt rektorn kommer arbetet givetvis att dokumenteras för att det ska vara möjligt att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till kommunen. Mot bakgrund av det gedigna arbete som skolledningen gör för att skapa rutiner för ett gott kvalitetsarbete och dokumentation bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig.

Författning:

4 kap. 6 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

År 2011 lämnade närmare 87 procent av eleverna Malgomajskolan med fullständigt slutbetyg inom fyra år. Av dessa var endast cirka 50 procent behöriga till högskola. Den genomsnittliga betygspoängen var 10,9. Skolinspektionen konstaterar att andelen elever som lämnar skolan med slutbetyg har ökat och 2011 års notering är den högsta under den senaste femårsperioden. Andelen av dessa som har behörighet att studera vid högskola har dock sjunkit oroväckande och är den lägsta noteringen under samma period. Även den genomsnittliga betygspoängen är den lägsta under de senaste fem åren. För gymnasiesärskolan finns inga resultat redovisade.

Skolverkets statistik visar för vissa program en uppseendeväckande låg grad av måluppfyllelse i kärnämneskurserna. Exempelvis har 2011 endast cirka var tredje elev på fordonsprogrammet nått minst Godkänt betyg i kurserna Svenska B och Naturkunskap A och en av fem klarar sitt projektarbete. På hotell- och restaurangprogrammet klarar endast 50 procent av eleverna minst Godkänt betyg i Idrott och hälsa A, endast 43 procent kursen Svenska B och så låg andel som 35 procent klarar sitt projektarbete.

Det finns också program där statistiken visar på en högre grad av måluppfyllelse. På exempelvis elprogrammet har samtliga elever nått minst Godkänt betyg i kärnämneskurserna Engelska A, Estetisk verksamhet och Idrott och Hälsa A. Över 90 procent av eleverna på elprogrammet har nått målen i Svenska A och Matematik A. Den genomsnittliga betygspoängen för läsåret 2010/11 var för elprogrammet 13,9 att jämföra med rikets 12,5.

Sammantaget för alla program visar Skolverkets statistik att graden av måluppfyllelse är särskilt låg för kärnämneskurserna Svenska B, Religion A, Samhällskunskap A och Naturkunskap A, där andelen varierar mellan 64 och 73 procent. Vidare klarar endast 63 procent av avgångseleverna år 2011 sitt projektarbete, vilket är en förutsättning för att få ut ett slutbetyg. Alla elever ges inte möjligheter att nå minst Godkänt betyg i samtliga kurser. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Personal och elever uttrycker i intervjuer och enkäter, både skolans egna och Skolinspektionens att de mestadels trivs och känner sig trygga i sin skola. Personal och elever framhåller i intervjuer att det råder ett gott arbetsklimat och att förhållningssättet i de flesta fall är respektfullt mellan elever och mellan

elever och personal. I intervjuer framkommer dock även att en del incidenter har inträffat mellan olika elevgrupper på skolan, men att skolan har reagerat och vidtagit åtgärder för att förhindra liknande händelser. Skolan har också under de senaste månaderna utvecklat ett omfattande värdegrundsarbete som går under namnet Livskraft, där personal och elever uttrycker att de deltar med stort engagemang.

Beskrivning av Malgomajskolan

Malgomajskolan har läsåret 2011/12 har sammantaget cirka 280 elever. I årskurs 1 finns 79 elever fördelade på sex nationella program, nämligen el- och energi-programmet, fordons- och transportprogrammet, restaurang- och livsmedels-programmet, vård- och omsorgsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt olika former av introduktionsprogram. I årskurserna 2 och 3 finns 198 elever fördelade på energi-, fordons-, hotell- och restaurang-, naturvetenskaps-, omvårdnads-, samhällsvetenskaps- och teknik-programmet samt även individuella program. Ett fåtal elever finns i gymnasie-särskolan.

Verksamheterna inom de olika programmen bedrivs i fem olika byggnader, varav de flesta ligger på några minuters promenadväg från huvudbyggnaden. I huvudbyggnaden bedrivs undervisningen i de studie- respektive högskoleförberedande programmen samt även den största delen av undervisningen i kärnämnen respektive gymnasiegemensamma ämnen för yrkesförberedande program/yrkesprogram.

Skolan har under de senaste fyra åren bytt rektorer vid ett flertal tillfällen. Det har också under en tid inte funnits någon rektor, utan lärare på skolan har tillfälligt tagit på sig ansvaret i väntan på att en ordinarie rektor skulle rekryteras. Idag finns en nyanställd rektor, som har funnits vid skolan sedan årsskiftet 2011/12. I skolans ledningsgrupp ingår också två biträdande rektorer.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Eva Ahlman och Sara Lyrenäs.

Skolinspektionen

Beslut

2012-04-27

11 (13)

Dnr 43-2011:5551

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Agnetha Burström
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).